

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

УДК 658.14/.17:005.334(047.32)

JEL G33,M10

Фінансова звітність як інструмент антикризового менеджменту

Драган О.О. , Герасименко І.О. ,Зубченко В.В. , Гаврик О.Ю. *Білоцерківський національний аграрний університет* Драган О.О. E-mail: okdragan@btsau.edu.ua

Драган О.О., Герасименко І.О., Зубченко В.В., Гаврик О.Ю. Фінансова звітність як інструмент антикризового менеджменту. Економіка та управління АПК. 2022. № 1. С. 131–139.

Drahan O., Gerasymenko I., Zubchenko V., Gavryk O. Financial reporting as an instrument of anti-crisis management. AIC Economics and Management. 2022. № 1. PP. 131–139.

Рукопис отримано: 06.04.2022 р.
Прийнято: 20.04.2022 р.
Затверджено до друку: 24.06.2022 р.

doi: 10.33245/2310-9262-2022-172-1-131-139

У статті розглянуто фінансову звітність як інструмент антикризового менеджменту з урахуванням змін чинного законодавства (Кодекс з процедур банкрутства, 2018) та високого рівня збитковості суб'єктів господарювання, неспроможності забезпечити ефективність фінансово-господарської діяльності.

Метою дослідження є узагальнення основних положень складання та подання фінансової звітності за національними і міжнародними стандартами та обґрунтування її неодмінного застосування в антикризовому менеджменті суб'єктів господарювання. Методичною основою дослідження слугували фундаментальні засади теорії фінансів та фінансового менеджменту. При написанні статті використано наступні методи: монографічний, теоретичний, метод порівняльного аналізу, табличний.

Визначено концептуальні основи складання фінансової звітності суб'єктів господарювання за національними та міжнародними стандартами на основі наступних критеріїв: нормативне забезпечення, сутність, склад, принципи формування. Баланс (звіт про фінансовий стан) є провідним інформаційним джерелом для аналізу необоротних та оборотних активів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, інвестицій та інновацій, а також показників ліквідності та фінансової стійкості. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) є провідним інформаційним джерелом для аналізу витрат на виробництво та показників прибутковості (рентабельності).

Обґрунтовано недоліки чинної системи методичного забезпечення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання, які полягають у відсутності інтеграції наказів Міністерства юстиції України з чинними формами фінансової звітності. З метою удосконалення інформаційного забезпечення проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання у контексті антикризового менеджменту адаптовано Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19 січня 2006 року № 14 до положень НП(с)БО 1.

Ключові слова: антикризовий менеджмент, банкрутство, неплатоспроможність, фінансова звітність, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Антикризовий менеджмент вітчизняних суб'єктів господарювання не втрачає своєї актуальності, яка посилюється недостатнім для сталого розвитку рівнем показників прибутковості, платоспроможності та ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності тощо. За даними Державної служби статистики, починаючи з 2015 р. близько 1/4 суб'єктів господарювання є збитковими та не спроможними забезпечити ефективність фінансово-господарської діяльності. У 2020 р. частка збиткових суб'єктів господарювання у сільському господарстві становила 17,4 %, добувній промисловості – 43,4 %, переробній промисловості – 27,3 %, будівництві – 29,4 %, торгівлі – 25,9 %, транспорті, складському господарстві – 28,7 %, фінансовій та страховій діяльності – 33,4 %, професійна, наукова та технічна діяльність – 32,0 % [1], що потребує застосування інструментів антикризового менеджменту.

Результати дослідження свідчать, що проблемам складання та використання фінансової звітності суб'єктів господарювання присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених. С. Ройчоудхурі, Н. Шрофф, Р.С. Верді досліджували фінансову звітність як основу для прийняття інвестиційних рішень, основні положення проведеного дослідження можливо адаптувати до антикризового менеджменту [2]. Щодо необхідності посилення якості фінансової звітності, забезпечення достовірності даних наголошують Х. Аль-Шаер [3], Н. Альбу, К. Н. Альбу, С. Дж. Грей [4], М. Е. Барт [5], М.Б. Муттакін, Д. Міхрет [6], Е. Чен та Дж. Гонг [7]. Вітчизняні дослідники О. Ярмлюк, О. Губарик, Т. Саванчук, О. Дмитренко, Н. Хомяк досліджують особливості розкриття інформації у фінансовій звітності, складеній відповідно до МСБО та МСФЗ, обґрунтовують необхідність формування інформаційної платформи для ухвалення рішень топ-менеджерами на підставі інформації, яку можна зчитати з фінансової звітності, а також подальша уніфікація національних та міжнародних стандартів фінансової звітності з метою підвищення довіри до фінансової звітності [8]. Л. Поливана з метою ефективного управління фінансами підприємств обґрунтувала, що в Україні доцільно розширювати сферу застосування МСФЗ до фінансової звітності [9]. На подальшій імplementації директив ЄС щодо фінансової звітності, що є передумовою виникнення довіри до компаній, підвищення надійності інформації для користувачів наголошують Н. Акімова [10], О. Завитій та С. Роздимаха [11], Д. Калітенко [12], В. Кулик,

З. Левченко, М. Єрмолаєва [13], Н. Позняковська та М. Демчук [14], Л. Товкун [15], Д. Швиданенко, О. Мусієнко [16] та ін. На сьогодні залишаються невирішеними такі питання як удосконалення фінансової звітності та подальша імplementація міжнародних стандартів фінансової звітності з метою підвищення якості фінансової звітності у контексті антикризового менеджменту.

Метою дослідження є узагальнення основних положень складання і подання фінансової звітності за національними і міжнародними стандартами та обґрунтування її неодмінного застосування в антикризовому менеджменті суб'єктів господарювання.

Матеріал і методи дослідження. Методичною основою дослідження слугували фундаментальні засади теорії фінансів та фінансового менеджменту. З метою досягнення поставлених завдань використано наступні методи: монографічний – для формулювання мети та висновків дослідження, теоретичний – для узагальнення основних положень складання та подання фінансової звітності, метод порівняльного аналізу – для порівняння концептуальних основ складання фінансової звітності суб'єктів господарювання за національними та міжнародними стандартами, табличний – для наочного представлення результатів дослідження.

Результати дослідження та обговорення. З набуттям чинності Кодексу України з процедур банкрутства [17] у 2018 р. суттєвих змін зазнав механізм антикризового менеджменту у частині санації, задоволення вимог кредиторів, публічності та прозорості реалізації майна банкрутів тощо. Водночас, посилено значення фінансової звітності на різних етапах антикризового менеджменту.

У разі санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство, що регламентується ст. 5 Кодексу України з процедур банкрутства до плану санації додається ліквідаційний аналіз, який свідчить про ймовірність виконання плану санації порівняно з ліквідацією боржника, та фінансовий аналіз, який підтверджує здатність боржника виконувати умови плану санації. Інформаційною базою для ліквідаційного та фінансового аналізу слугує фінансова звітність. У разі судової санації боржника, що регламентується розділом III Кодексу України з процедур банкрутства план санації має містити фінансовий аналіз, який свідчить про ймовірність виконання плану санації, а звіт керуючого санацією – баланс боржника на останню звітну дату, розрахунок прибутків і збитків, відомості про наявність у боржника грошових коштів на рахунках та про

стан розрахунку з кредиторами, що відповідає окремим формам фінансової звітності.

Відповідно до вимог ст. 3 Кодексу України з процедур банкрутства, Міністерство юстиції України прийняло наказ «Про затвердження Порядку проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства» від 10 вересня 2020 р. № 3105/5 [18], яким затверджено вимоги до проведення фінансового аналізу як складової антикризового менеджменту згідно з Методичними рекомендаціями щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затвердженими наказом Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14 [19]. Недоліком чинної системи методичного забезпечення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання слід визначити відсутність зв'язку з чинними формами фінансової звітності.

Із 1994 р. формувалося інституційне забезпечення переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності. Переломним став 2012 рік, коли окремих суб'єктів господарювання зобов'язали складати фінансову звітність, а також консолідовану фінансову звітність за

міжнародними стандартами [11]. Хронологія впровадження МСФЗ у розрізі різних видів суб'єктів господарювання та видів економічної діяльності узагальнена за науковим доробком Д.М. Загірняка, Н. Яценко та ін. (рис. 1).

У 2013 р. відбулося прийняття Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [21] (далі – НП(с)БО 1) на зміну Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, а саме: П(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» П(с)БО 2 «Баланс», П(с)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(с)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів», П(с)БО 5 «Звіт про власний капітал», що стало суттєвим кроком зближення національних стандартів з міжнародними стандартами.

Порівняльний аналіз концептуальних основ складання фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами наведено у таблиці 1.

З метою удосконалення інформаційного забезпечення проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання у контексті антикризового менеджменту проведено адаптацію Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19 січня 2006 року № 14 до положень НП(с)БО 1.

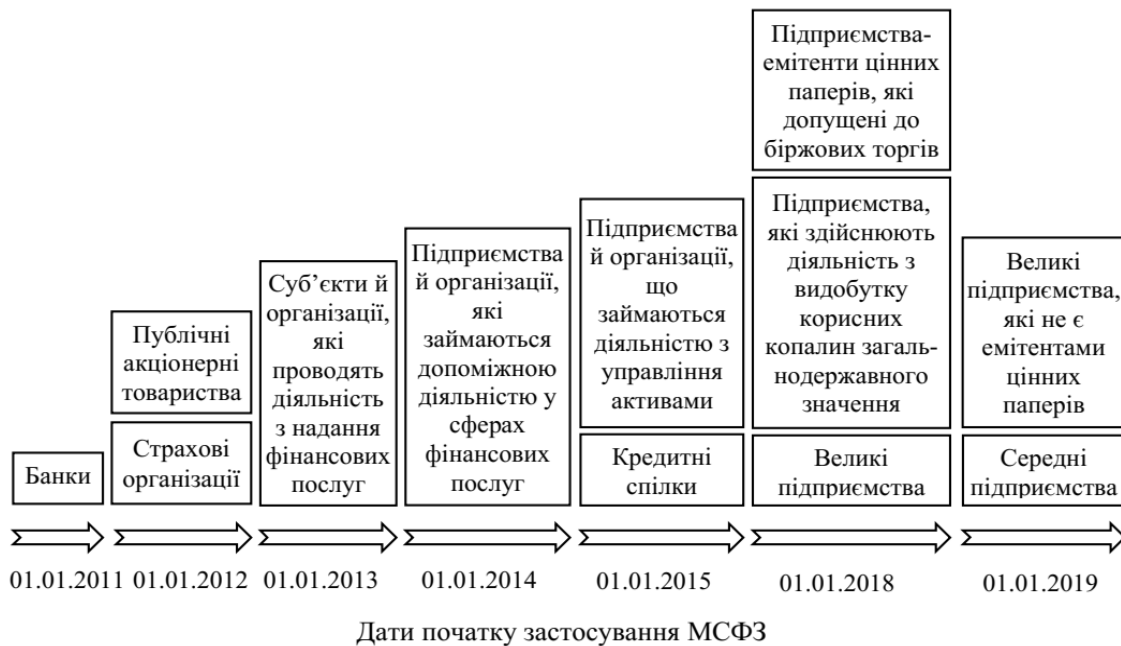

Рис. 1. Хронологічний перелік видів підприємств, які зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ.

Джерело: складено на основі [20].

Таблиця 1 – Концептуальні основи складання фінансової звітності суб'єктів господарювання за національними та міжнародними стандартами

	Національні стандарти		Міжнародні стандарти
	П(С)БО 1, П(С)БО 2, П(С)БО 3, П(С)БО 4	НП(с)БО 1	МСБО 1
Нормативне забезпечення	П(С)БО 1, П(С)БО 2, П(С)БО 3, П(С)БО 4	НП(с)БО 1	МСБО 1
Сутність	Бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства/установи за звітний період	Звітність, що містить інформацію про фінансовий стан та результати діяльності підприємства	Це така фінансова звітність, яка має на меті задовольнити потреби користувачів, які не можуть вимагати від суб'єкта господарювання скласти звітність згідно з їхніми інформаційними потребами
Склад	1. Баланс 2. Звіт про фінансові результати 3. Звіт про рух грошових коштів 4. Звіт про власний капітал 5. Примітки до звітів	1. Баланс (звіт про фінансовий стан) 2. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) 3. Звіт про рух грошових коштів 4. Звіт про власний капітал 5. Примітки до фінансової звітності	1. Звіт про фінансовий стан на кінець періоду 2. Звіт про сукупні доходи за період 3. Звіт про зміни у власному капіталі за період 4. Звіт про рух грошових коштів за період 5. Примітки, що містять стислий виклад суттєвих облікових політик та інші пояснення 6. Звіт про фінансовий стан на початок найбільш давнього порівняльного періоду, коли суб'єкт господарювання застосовує облікову політику ретроспективно або здійснює ретроспективний перерахунок статей своєї фінансової звітності, або коли він перекласифікує статті своєї фінансової звітності
Принципи формування	Автономності підприємства, безперервності діяльності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання змісту над формою, єдиного грошового вимірника	Автономності підприємства, безперервності діяльності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника	Не визначено
Чинність	Втратив чинність у 2013 р.	Набув чинність у 2013 р.	Чинний

За результатами проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання у контексті антикризового менеджменту формується звіт, що обов'язково має містити наступні розділи:

1. Загальна характеристика підприємства.
2. Оцінка підприємства з позиції неплатоспроможності.

2.1. Оцінка фінансового стану підприємства (інформаційне забезпечення – форми фінансової звітності №1-5). Виключний перелік показників, що визначають фінансовий стан

наведено у додатку 3 до Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19 січня 2006 р. № 14 (табл. 2).

2.2. Аналіз фінансових чинників, що призвели до неплатоспроможності, та визначення можливості санації підприємства.

2.2.1. Аналіз необоротних активів (інформаційне забезпечення – форми фінансової звітності № 1).

Таблиця 2 – Основні показники, що визначають фінансово-господарський стан підприємства

N з/п	Показник, одиниця виміру	Інформаційне забезпечення за формами фінансової звітності
Загальні показники діяльності підприємства		
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	форма № 2, р. 2000
2	Чистий прибуток (збиток), тис. грн	форма № 2, р. 2350(2355)
3	Середньооблікова чисельність працівників, осіб	
4	Фонд оплати праці, тис. грн	
5	Власний капітал, тис. грн	форма № 1, р. 1495
6	Необоротні активи, тис. грн	форма № 1, р. 1095
7	Довгострокові зобов'язання, тис. грн	форма № 1, р. 1595
8	Короткострокові кредити та позики, тис. грн	форма № 1, р. 1600
9	Дебіторська заборгованість, тис. грн	форма № 1, р. 1125...1155
10	Запаси, тис. грн	форма № 1, р. 1100
11	Власні оборотні засоби, тис. грн	форма № 1, р. 1495- р. 1095
12	Функціонуючий капітал, тис. грн	форма № 1, р. 1195- р. 1695
13	Продуктивність праці, тис. грн /особу	форма № 2, р. 2000
Показники ліквідності		
14	Коефіцієнт поточної ліквідності	форма № 1, р. 1195 / (форма № 1, р. 1595 + р. 1695)
15	Коефіцієнт покриття	форма № 1, р. 1195 / форма № 1, р. 1695
15	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(форма № 1, р. 1195 - р. 1100–р. 1170) / форма № 1, р. 1695
16	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	форма № 1, р. 1165 / форма № 1, р. 1695
17	Маневреність власних оборотних засобів	(форма № 1, р. 1495- р. 1095) / форма № 1, р. 1195
18	Коефіцієнт покриття запасів	(форма № 1, р. 1495 – р. 1425– р. 1430 + р. 1595– р. 1095 + р. 1695) / форма № 1, р. 1100
19	Коефіцієнт фінансової автономії	форма № 1, р. 1495 / форма № 1, р. 1900
Показники фінансової стійкості		
20	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	форма № 1, р. 1495 / форма № 1, р. 1900
21	Коефіцієнт фінансової залежності	форма № 1, р. 1900 / форма № 1, р. 1495
22	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(форма № 1, р. 1495 - р. 1095) / форма № 1, р. 1495
23	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	(форма № 1, р. 1595 + р. 1695) / форма № 1, р. 1900
24	Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	форма № 1, р. 1595 / форма № 1, р. 1095
25	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	форма № 1, р. 1595 / (форма № 1, р. 1595 + р. 1495)
26	Коефіцієнт структури позикового капіталу	форма № 1, р. 1595 / (форма № 1, р. 1595 + р. 1695)
27	Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів	(форма № 1, р. 1595 + р. 1695) / форма № 1, р. 1495
28	Коефіцієнт забезпечення власними засобами	(форма № 1, р. 1495 + р. 1665 - р. 1095) / форма № 1, р. 1195
29	Показник фінансового левериджу	(форма № 1, р. 1900 - р. 1495) / форма № 1, р. 1495
30	Тривалість фінансового циклу	
31	Поточна платоспроможність	форма № 1, р. 1030 + р. 1035+ р. 1165 - (р. 1595 + р. 1695)
32	Коефіцієнт Бівера	(форма № 2, р. 2350(2355) + р. 2515) / (форма № 1, р. 1595 + р. 1695)
Показники рентабельності		
33	Рентабельність продукції, %	(форма № 2, р. 2090 (2095) x 100) / форма № 2, р. 2050
34	Рентабельність діяльності, %	(форма № 2, р. 2350(2355)x 100) / форма № 2, р. 2000
35	Рентабельність сукупного капіталу, %	(форма № 2, р. 2350(2355)x 100) / ((форма № 1, р. 1900 _{пот.} + р. 1900 _{кін.}) / 2)
36	Рентабельність власного капіталу, %	(форма № 2, р. 2350(2355)x 100) / ((форма № 1, р. 1495 _{пот.} + р. 1495 _{кін.}) / 2)

Джерело: узагальнено авторами.

2.2.2. Аналіз оборотних активів (інформаційне забезпечення – форма фінансової звітності № 1).

2.2.3. Аналіз власних оборотних засобів (інформаційне забезпечення – форма фінансової звітності № 1).

2.2.4. Поглиблений аналіз дебіторської заборгованості (аналіз структури, тенденцій та аналітичних показників) (інформаційне забезпечення – форма фінансової звітності № 1).

2.2.5. Аналіз кредиторської заборгованості (інформаційне забезпечення – форма фінансової звітності № 1).

2.2.6. Аналіз прибутковості підприємства (інформаційне забезпечення – форма фінансової звітності № 1, 2).

2.2.7. Аналіз витрат на виробництво (інформаційне забезпечення – форма фінансової звітності № 2).

2.2.8. Аналіз використання трудових ресурсів.

2.2.9. Аналіз інвестицій та інновацій.

2.2.10. Аналіз об'єктів житлово-комунального та соціально-культурного призначення.

Отже, баланс (звіт про фінансовий стан) є провідним інформаційним джерелом для аналізу необоротних та оборотних активів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, інвестицій та інновацій, а також показників ліквідності та фінансової стійкості. Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) є провідним інформаційним джерелом для аналізу витрат на виробництво та показників прибутковості (рентабельності). Дані зі звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал, примітків до фінансової звітності не використовуються для аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання у контексті антикризового менеджменту.

Висновки. Трансформація антикризового менеджменту суб'єктів господарювання відповідно до Кодексу з процедур банкрутства (2018) актуалізує розроблення та реалізацію заходів антикризового менеджменту з урахуванням новацій чинного законодавства. Визначено, що нормативно не врегульованим аспектом використання даних фінансової звітності у контексті антикризового менеджменту під час санації до відкриття провадження у справі про банкрутство та судової санації є формування системи показників аналізу фінансово-господарського стану на основі фінансової звітності, складеної відповідно до НП(с)БО 1. З метою удосконалення інформаційного забезпечення проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання у контексті антикризового менеджменту проведено адапта-

цію Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19 січня 2006 року № 14 до положень НП(с)БО 1.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2010-2020 роки. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Roychowdhury S., Shroff N., Verdi R. S. The Effects of Financial Reporting and Disclosure on Corporate Investment: A Review. *Journal of Accounting & Economics*. 2019. № 5616-18. URL: <https://ssrn.com/abstract=3429337> <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2019.101246>. DOI: 10.1016/j.jacceco.2019.101246

3. Al-Shaer H. Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the Environment*, 2020. № 29 (6). P. 2355–2373. DOI: 10.1002/bse.2507

4. Albu N., Albu C.N., Gray S. J. Institutional factors and the impact of international financial reporting standards: the Central and Eastern European experience. *Accounting Forum*. 2020. № 44:3. P. 184–214. DOI: 10.1080/01559982.2019.1701793

5. Barth M.E. The Future of Financial Reporting: Insights from Research. *Abacus*. 2018. № 54. P. 66–78. DOI: 10.1111/abac.12124

6. Muttakin M.B., Mihret D., Lemma T.T., Khan A. Integrated reporting, financial reporting quality and cost of debt. *International Journal of Accounting & Information Management*. 2020. Vol. 28, № 3. P. 517–534. DOI: 10.1108/IJAIM-10-2019-0124

7. Chen A., Gong J. J. Accounting comparability, financial reporting quality, and the pricing of accruals. *Advances in Accounting*. 2019. Vol. 45. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0882611018301585>. DOI: 10.1016/j.adiac.2019.03.003

8. Ярмолюк О., Губарик О., Саванчук Т., Дмитренко О., Хомяк Н. Покриття інформації у фінансовій звітності: практичний досвід застосування МСБО і МСФЗ. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 5. С. 276-287. DOI: 10.18371/FCARTP.V5I40.245101

9. Поливана Л.А., Романашенко І.О., Романашенко М.О. Порівняння особливостей формування європейської і української фінансової звітності та шляхи її поліпшення в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2020. Вип. 46. С. 87–93. DOI: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-46-10>

10. Акімова Н.С., Асває А. Методичні підходи до трансформації фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 286–293. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2018-4-286-293>

11. Завитій О., Роздимаха С. Напрями впровадження фінансової звітності за міжнародними

стандартами. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2020. Вип. 2. С. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.02.033>

12. Калітенко Д.О. Таксономія та аналітична інтерпретація фінансової звітності підприємств суспільного інтересу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19(2). С. 14–19.

13. Кулик В.А., Левченко З.М., Єрмолаєва М.В. Таксономія фінансової звітності за міжнародними стандартами. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2021. Вип. 41. С. 81–84. DOI: [10.32999/ksu2307-8030/2021-41-15](https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2021-41-15)

14. Позняковська Н.М., Демчук М.С. Фінансова звітність малого і середнього бізнесу: Україна та світовий досвід. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2020. № 4(92). С. 269–281. DOI: [10.31713/ve4202025](https://doi.org/10.31713/ve4202025)

15. Товкун Л.В. Основні засади складання і подання фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: право. 2020. Вип. 60. С. 135–138. DOI: [10.32782/2307-3322/2020.60.29](https://doi.org/10.32782/2307-3322/2020.60.29)

16. Швиданенко Д.В., Мусяк О.С. Застосування концептуальної основи фінансової звітності на підприємстві. Науковий вісник Львівської академії. 2020. С. 48–54. DOI: [10.33251/2707-8620-2020-2-48-54](https://doi.org/10.33251/2707-8620-2020-2-48-54)

17. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.

18. Про затвердження Порядку проведення аналізу фінансово-господарського стану суб'єктів господарювання щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства: Наказ Міністерства юстиції України від 10 вересня 2020 р. № 3105/5. URL: <https://minjust.gov.ua/bankruptcy>

19. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14. URL: <https://minjust.gov.ua/bankruptcy>

20. Загірняк Д.М., Сова К.В., Яценко Н.М. Впровадження МСФЗ як один з факторів покращення інвестиційного клімату в Україні. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки. 2020. № 12. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-12>

21. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

REFERENCES

1. Chystyi prybutok (zbytok) pidpriemstv za vdamy ekonomichnoi diialnosti z rozpodilom na velyki, seredni, mali ta mikropidpriemstva za 2010-2020 roky

[Net profit (loss) of enterprises by type of economic activity with a breakdown by large, medium, small and microenterprises in 2010-2020]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Roychowdhury, S., Shroff, N., Verdi, R.S. (2019). The Effects of Financial Reporting and Disclosure on Corporate Investment: A Review. *Journal of Accounting & Economics*/ No. 5616–18. Available at: <https://ssrn.com/abstract=3429337> <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2019.101246>. DOI: 10.1016/j.jacceco.2019.101246

3. Al-Shaer, H. (2020). Sustainability reporting quality and post-audit financial reporting quality: Empirical evidence from the UK. *Business Strategy and the Environment*. No.29 (6), pp. 2355–2373. DOI: [10.1002/bse.2507](https://doi.org/10.1002/bse.2507)

4. Albu, N., Albu, C.N., Gray, S.J. (2020). Institutional factors and the impact of international financial reporting standards: the Central and Eastern European experience. *Accounting Forum*. No. 44:3, pp. 184–214. DOI: [10.1080/01559982.2019.1701793](https://doi.org/10.1080/01559982.2019.1701793)

5. Barth, M.E. (2018). The Future of Financial Reporting: Insights from Research. *Abacus*. No. 54, pp. 66–78. DOI: [10.1111/abac.12124](https://doi.org/10.1111/abac.12124)

6. Muttakin, M.B., Mihret, D., Lemma, T.T., Khan, A. (2020). Integrated reporting, financial reporting quality and cost of debt. *International Journal of Accounting & Information Management*. Vol. 28. No.3, pp. 517–534. DOI: [10.1108/IJAIM-10-2019-0124](https://doi.org/10.1108/IJAIM-10-2019-0124)

7. Chen, A., Gong, J.J. (2019). Accounting comparability, financial reporting quality, and the pricing of accruals. *Advances in Accounting*. Vol. 45. Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0882611018301585>. DOI: [10.1016/j.adiac.2019.03.003](https://doi.org/10.1016/j.adiac.2019.03.003)

8. Iarmoliuk, O., Hubaryk, O., Savanchuk, T., Dmytrenko, O., Khomiak, N. (2021). Pokryttia informatsii u finansovii zvitnosti: praktychnyi dosvid zastosuvannia MSBO i MSFZ [Coverage of information in financial reporting: practical experience in applying IAS and IFRS]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky* [Financial and credit activities: problems of theory and practice]. No. 5, pp. 276–287. DOI: [10.18371/FCAPTR.V5I40.245101](https://doi.org/10.18371/FCAPTR.V5I40.245101)

9. Polyvana, L.A., Romanashenko, I.O., Romanashenko, M.O. (2020). Porivniannia osoblyvostei formuvannia yevropeiskoi i ukrainskoi finansovoi zvitnosti ta shliakhy yii polipshennia v Ukraini [Comparison of the peculiarities of the formation of European and Ukrainian financial reporting and ways to improve it in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii : Ekonomika i menedzhment* [Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Economics and Management]. No. 46, pp. 87–93. DOI: <https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-46-10>

10. Akimova, N.S., Asvaie, A. (2018). Metodichni pidkhody do transformatsii finansovoi zvitnosti vidpovidno do vymoh MSFZ [Methodical approaches to the transformation of financial reporting in accordance with the requirements of IFRS]. *Problemy ekonomiky* [Problems of the economy]. No. 4, pp. 286–293. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2018-4-286-293>.

11. Zavytii, O., Rozdymakha, S. (2020). Napriamy vprovadzhenia finansovoi zvitnosti za mizhnarodnymy standartamy [Directions of implementation of financial reporting according to international standards]. Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii [Institute of accounting, control and analysis in the context of globalization]. Vol. 2, pp. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2020.02.033>

12. Kalitenko, D.O. (2018). Taksonomiia ta analytychna interpretatsiia finansovoi zvitnosti pidpriemstv suspilnoho interesu [Taxonomy and analytical interpretation of financial reporting of public interest entities]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy]. Vol. 19(2), pp. 14–19.

13. Kulyk, V.A., Levchenko, Z.M., Yermolaieva, M.V. (2021). Taksonomiia finansovoi zvitnosti za mizhnarodnymy standartamy [Taxonomy of financial reporting according to international standards]. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu [Scientific Bulletin of Kherson State University]. Vol. 41, pp. 81–84. DOI: [10.32999/ksu2307-8030/2021-41-15](https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2021-41-15)

14. Pozniakovska, N.M., Demchuk, M.S. (2020). Finansova zvitnist maloho i serednoho biznesu: Ukraina ta svitovyi dosvid [Financial reporting of small and medium business: Ukraine and world experience]. Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho gospodarstva ta pryrodokorystuvannia [Bulletin of the National University of Water Management and Environmental Sciences]. No. 4(92), pp. 269–281. DOI: [10.31713/ve4202025](https://doi.org/10.31713/ve4202025)

15. Tovkun, L.V. (2020). Osnovni zasady skladання i podання finansovoi zvitnosti za mizhnarodnymy standartamy finansovoi zvitnosti v Ukraini [Basic principles of preparation and submission of financial reporting according to international financial reporting standards in Ukraine]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: pravo [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: law]. Vol. 60, pp. 135–138. DOI: [10.32782/2307-3322/2020.60.29](https://doi.org/10.32782/2307-3322/2020.60.29)

16. Shvydanenko, D.V., Musiienko, O.S. (2020). Zastosuvannia kontseptualnoi osnovy finansovoi zvitnosti na pidpriemstvi [Application of the conceptual basis of financial reporting in the enterprise]. Naukovyi visnyk Lotnoi akademii [Scientific Bulletin of the Flight Academy], pp. 48–54. DOI: [10.33251/2707-8620-2020-2-48-54](https://doi.org/10.33251/2707-8620-2020-2-48-54)

17. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva [Code of Ukraine on bankruptcy procedures] vid 18 zhovtnia 2018 roku. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>

18. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia analizu finansovo-hospodarskoho stanu subiektiv hospodariuvannia shchodo naiavnosti oznak fiktyvnoho bankrutstva, dovedennia do bankrutstva, prykhovuvannia stiikoi finansovoi nespromozhnosti, nezakonnnykh dii u razi bankrutstva [On approval of the Procedure for analysis of the financial and economic condition of

economic entities for the presence of signs of fictitious bankruptcy, bankruptcy, concealment of persistent financial insolvency, illegal actions in case of bankruptcy]: Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 10 veresnia 2020 r. N 3105/5. Available at: <https://minjust.gov.ua/bankruptcy>

19. Metodychni rekomendatsii shchodo vyialennia oznak neplatospromozhnosti pidpriemstva ta oznak dii z prykhovuvannia bankrutstva, fiktyvnoho bankrutstva chy dovedennia do bankrutstva [Methodical recommendations for identifying signs of insolvency of the enterprise and signs of actions to conceal bankruptcy, fictitious bankruptcy or bankruptcy]: Nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 19 sichnia 2006 r. N 14. Available at: <https://minjust.gov.ua/bankruptcy>

20. Zahirniak, D.M., Sova, K.V., Yatsenko, N.M. (2020). Vprovadzhenia MSFZ yak odyin z faktoriv pokrashchennia investytsiinoho klimatu v Ukraini [IFRS implementation as one of the factors for improving the investment climate in Ukraine]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Serii: "Ekonomichni nauky" [International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"]. No. 12. Available at: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-12>

21. Natsionalne polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [National Regulation (Standard) of Accounting 1 "General Requirements for Financial Reporting"] vid 07.02.2013 № 73. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

Financial reporting as an instrument of anti-crisis management

Drahan O., Gerasymenko I., Zubchenko V., Gavryk O.

The article considers financial reporting as a tool of crisis management, taking into account the innovations of current legislation (Code of Ukraine on bankruptcy procedures, 2018) and the high level of unprofitability of economic entities and its inability to ensure the effectiveness of financial and economic activities.

The purpose of the study is to summarize the main provisions of the preparation and submission of financial reporting in accordance with national and international standards and to justify its mandatory use in crisis management of economic entities. The methodological basis of the study is the fundamental principles of theory of finance and financial management. Monographic method, theoretical method, method of comparative analysis, tabular method were used to achieve the objectives of the study.

The conceptual bases of business entities financial reporting in accordance with the national and international standards are defined on the basis of certain criteria (regulatory support, essence, composition, principles of formation). The balance sheet is a leading source of information for the analysis of non-current and current assets, receivables and payables, investments and innovations along with the liquidity and financial stability indicators. The income statement is

a leading source of information for the analysis of production costs and profitability.

Deficiencies of the current system of methodological support for the analysis of the financial and economic condition of economic entities comprise the lack of integration of orders of the Ministry of Justice of Ukraine with the current forms of financial reporting. Guidelines for identifying signs of insolvency and signs of actions to conceal bankruptcy, fictitious bankruptcy or bankrupt-

cy as of January 19, 2006 № 14 to the provisions of National regulation (standard) of accounting 1 have been adapted in order to improve the information support of the analysis of financial and economic condition of economic entities in the context of crisis management.

Key words: crisis management, bankruptcy, insolvency, financial reporting, national regulations (standards) of accounting, international financial reporting standards.

Copyright: Драган О.О. та ін. © This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

ORCID iD:

Драган О.О.

Герасименко І.О.

Зубченко В.В.

Гаврик О.Ю.

<https://orcid.org/0000-0001-6431-8825>

<https://orcid.org/0000-0002-7829-8009>

<https://orcid.org/0000-0002-1292-1726>

<https://orcid.org/0000-0001-9816-0253>